

Öarna. Lögnaktig, destruktiv och tjuvaktig arkitektur

Arkitekt Kristine Jensen beskriver området för Järva Begravningsplats som ett Ready made. Färdiggjord. Ready made är ett koncept där en konstnär tar ett föremål, oftast massproducerat vardagsföremål, och höjer upp det till konst. Här handlar det om ett helt landskap som hon anser färdigt och vill höja upp till konst. Vad hon inte nämner, i sitt gestaltungsprogram, är att området till största del är Järva DiscGolfPark. Nyskapande landskapsarkitektur designat av Mats Löf, landskapsdesigner och konstnär, med hjälp av landskapsarkitekt Jonas Löf. Hon beskriver delar av parken som hagmark och en del kallar hon Högakern, ett påhittat ord som för tankarna till att området skulle tillhöra det gamla omgivande jordbrukslandskapet.

I miljökonsekvensbeskrivningen för begravningsplatsen går det samtidigt att läsa följande:

"Granholmstoppen är medvetet och väl formad av parkförvaltningen i Stockholms stad genom stadsträdgårdsmästare Holger Blom och har i senare tid utvecklats och förvalts av discgolfanläggningen Järva Discgolf Park, Hästa gård och andra aktörer."

Denna beskrivning närmar sig sanningen lite men här är den riktiga beskrivningen:

Landskapsarkitekt Frank Lange, som tidigare jobbade på Stockholms stad och med Granholmstippen efter att den kollapsat runt 1974, berättar att det var tänkt att tippen skulle bli 25 m högre från början men som bekant så finns det ingen fast mark under tippen och den kalvade.

Enligt Frank så gjordes ingen geoteknisk undersökning innan man började tippa vilket man har gjort på övriga tippar. Frank berättar vidare att han har ritat planteringarna och att han främst utgick från spontanetablerade arter och att plantera rosenbuskage som skulle främja framtida spontanetableringar. Kullens nuvarande form är resultatet efter skredet och absolut ingen medveten design.

Holger Blom, som är närmast legendarisk, gick i pension 1971 och har inget med Granholmstoppen att göra. En skötselplan från 1985 beskriver målsättningen med toppen som "en trädbevuxen Granholmstipp". Någon skötsel genomfördes dock aldrig förrän 1994 då Järva DGP fick nyttjanderättsavtalet och började sitt långsiktiga arbete.

Sammanfattningsvis kan man säga att Granholmstoppen i första hand är skapad av naturen fram till 1994 och sedan designad av Järva DGP. Järva DGPs skötsel och design har pågått i 20 år av områdets 35-40 åriga historia. Hästa gård har bidragit med betande kor på den norra sidan senaste åren och Fenix Skärmflygarklubb har tillsammans med Stockholm Stad format om den norra branta delen för ca 6 år sedan.

Foto från 1994 där klubbhuset Villa Albastro står i dag. Knappast Ready made innan Järva DGP tog över området.

Lögnaktig

Kristine Jensen definierar ett område av sin begravningsplats som Blandskogen och att området består i dag av hagmark och skogsdungar.

Verkligheten

Området har aldrig använts som betesmark och är en plåtå på 1,8 hektar som inramas av barrträdsdungar i norr och lövträdsdungar, huvudsak bestående av ask och lönn, i söder. Området uppstod av att en lerkörtel pressades upp av tyngden av tippmassorna och orsakade skredet som gav Granholmstoppen sin nuvarande form. Planteringar utfördes i slutet av 70-talet och ingen skötsel utfördes förrän 1994 då Järva Discgolf Park inledde sitt långsiktiga arbete. Just den här platsen togs inte i anspråk förrän 2005 då 18-hålsbanan utökades till en 27-hålsbana. Området var då kraftigt igenväxande och ett litet område i norr på knappa 0,2 hektar har sparats som friväxande område. I övrigt består området av. Hål 1, 20 och 27 ordinarie bana på Järva DGP och hål 3 och 5 på European Masters layouten. Ca 0,6 hektar fairwayklippt gräs. Klipps 12-14 gånger per år på 4 cm höjd. Ca 0,5 hektar semiruff. Gräs mellan fairways som klipps ca 8 gånger per år på 12 cm höjd. Växtligheten består främst av ett stort antal ansade rosenbuskar som ses över 2 ggr/år, Ett antal välvårdade hagtornsbuskar, fläderbuskar och två relativt stora lönnar och ett päronträd växer på den annars öppna ytan. Sista delen av hål 20 bildar ett litet intimt landskapsrum i en av dom södra lövträdsdungarna. Plåtån är långt ifrån platt utan gräsmattan är böljande med relativt stora höjdskillnader som framför allt uppstår av kullens ej avstannade rörelser. Hela kullen sjunker långsamt men just här har marken sjunkit lokalt upp till 1,5 meter senaste 20 åren. Den här platsen, liksom övriga Järva DGP, har varit en scen för många magiska ögonblick för alla typer av discgolfare. Tuffa tävlingar bland världseliten, skojtävlingar mellan kompisar med mycket skratt. Eller bara avkoppling, lugn och upplevelser i landskapet som kan liknas vid andliga. Området uppskatta även av hundägare och flanörer av samma skäl.

Hål 27 med lönn, hagtorn och rosenbuskar

Fairway 20 med blommande päronträd i förgrunden

Blommande rosenbuskar mellan hål 1 och hål 27

Friväxande natur norr om hål 20. Så här skulle stora delar av området sett ut utan Järva DGP's påverkan.

Destruktiv

Järva DiscGolfPark är både en idrottsplats och allmän park som finansieras helt av discgolfverksamheten och är ett världsunikt parkkoncept. Järva DGP som discgolfbana är världsberömd och lockar spelare från hela världen. Järva DGP är en viktig lokal spontanidrottsanläggning samt rekreationsområde som nyttjas och uppskattas av boende i området. Järva DGP är stilbildande och först i sitt slag och viktig för sportens utveckling i Sverige och övriga världen. På Järva DGP spelas European Masters, en majortävling som är en av fyra majortävlingar i en världstour. Järva DiscGolfPark AB's finska delägare Innova Champion Europe OY är arrangör för tävlingen och drivande i discgolfutvecklingen. Innova Europe jobbar över hela världen med att sälja sitt DiscGolfPark-koncept där Järva DGP är nr 1 som referensanläggning. European Masters har ett samarbete med Stockholm business region som vill vara delaktiga i stora internationella evenemang och evenemang som är långsiktigt utvecklingsbara. Allt detta går i graven om Kyrkogårdsförvaltningen och Kristine Jensen får förverkliga sina idéer

Tjuvaktig

Bilden nedan visar att Kristine Jenssen inte bara tar landskapet som Järva DGP skapat utan även tagit sina idéer från Järva DGP's tees (utkastplatser) och den markerade ön som finns på hål 21. Se Jenssens ritningar i Gestaltningensprogrammet som finns på http://www.discgolfpark.com/?page_id=200

Långsmala rektangulära discgolf-tees eller Jenssens långsmala rektangulära begravningsöar?

Njurformad inbounds-ö markerad med utgrävt grunt dike och låg stödmur i trä eller Jenssens njurformade landskapsöar för gravplatser markerade av ett djupare dike och högre stödmurar?

